

Tiedote julkaisuvapaa 14.4.2011

Lapsille turvallinen tapa käyttää sananvapautta

Suomen lainsäädännöstä ei löydy pykälää, jotka erityisen tarkasti normittaisivat tiedotusvälineiden ja lapsen suhdetta. Lastensuojelun Keskusliitto, Journalistiliitto ja Aikakauslehtien Liitto yhteistyökumppaneineen ovat tuottaneet oppaan, jossa tarjotaan apua lasten ja nuorten haastattelemiseen ja kuvaamiseen liittyviin eettisiin ja käytännön kysymyksiin.

Oppaassa pohditaan miten on mahdollista haastatella ja kuvata lapsia sillä tavoin, että lasten suojelun tarve ja sanavapaus tulevat huomioon otetuiksi, mutta samalla tiedotusvälineet voivat täyttää omaa tehtäväänsä.

Oppaassa käsitellään muun muassa ikärajoja ja kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten haastatteluun liittyviä kysymyksiä, lapsia rikos- ja oikeusutisoinnissa, moninaisten perhemuotojen tuomia käytännön haasteita sekä esimerkiksi vaitiolovelvollisuuksia. Oppaassa esitellään myös jo olemassa olevaa normitusta, ohjeistusta sekä kansainvälisiä hyviä käytäntöjä.

Lähtökohdaksi oppaan työstämiselle otettiin Journalistin ohjeet, Julkisen sanan neuvoston päätökset sekä YK:n lapsen oikeuksien sopimus.

– Työtä aloittaessani huomasin, että median ja alaikäisen suhde on Suomessa suhteellisen kirjoittamaton lehti. Asiaa ei ole pohdittu juuri muualla kuin yksittäisissä toimituksissa, kertoo oppaan kirjoittanut toimittaja **Ulla Ojala**.

Lapsista kirjoittaessa näkökulma saattaa usein olla, että journalisti on sananvapauden asialla ja lapset tarvitsevat suojaa sananvapautta vastaan.

– Ongelmat avautuisivat ehkä helpommin, jos pohdittaisiin miten lapsille tai nuorille voidaan antaa toimiva ja riittävän turvallinen tapa käyttää omaa sananvapauttaan, kertoo *Aikakauslehtien Liiton* liittojohtaja Mikko Hoikka oppaan tavoitteista.

Lasten suojelu tarvitsee hyviä uutisia

Erityisen tärkeää oman äänen esille saaminen on lastensuojelun asiakkaille ja kodin ulkopuolelle sijoitetuille lapsille.

– He ovat ensisijaisesti kuitenkin lapsia, ja vasta toissijaisesti niin sanottuja lastensuojelulapsia. Heillä on oikeus sanoa mielipiteensä erityisesti omasta elämästään, korostaa *Lastensuojelun Keskusliiton* toiminnanjohtaja **Seppo Sauro**.

– Tavoitteena on suojella lasten tulevaisuutta. On tärkeää, että luodaan yhteiset pelisäännöt ja tuetaan toimittajia heidän työssään, koska erityisesti nämä lapset ja heidän elämäntilanteensa tarvitsevat hyviä juttuja, Sauro painottaa.

Oppaan aineistoa ei kuitenkaan ole tarkoitettu viisastenkiveksi eikä viralliseksi ohjeistoksi, vaan pohjaksi journalistien omalle eettiselle pohdinnalle ja tueksi käytännön työhön.

Opas valoittaa myös lapsen erilaisia viestintärooleja ja tarpeita, joiden tuntemus on yksi hyvä työväline journalistisessa harkinnassa, muistuttaa puolestaan Hoikka.

Vuoropuhelua ja ajattelemisen aihetta etukäteen

Journalistiliiton asiamiehen **Juha Rekolan** mielestä journalistien on tärkeä saada ajattelemisen aihetta etukäteen, koska itse tilanteessa siihen on varsin harvalla aikaa ja mahdollisuuksia.

– Korkea etiikka on ammattitaitoa, ei sen enempää eikä vähempää. Ammattitaitoa on voitava pitää yllä huolimatta alalla viime vuosina uhkaavasti lisääntyneestä kiireestä, Rekola painottaa.

Rekola pitää aineistoa tärkeänä myös viranomaisten ja lastensuojelujärjestöjen kannalta.

– On tärkeää että eri toimijat ymmärtävät toistensa roolit, tehtävät ja motiivit. Toivoisimme tämän oppaan lisäävän tätä vuoropuhelua kaikilla tasoilla.

”Äiti se mulle viinat ostaa”. Opas lasten haastattelijoille ja kuvaajille.
Isbn 978-951-9424-78-1(pdf).

Tutustu oppaaseen www.lskl.fi/lapsetmediassa Verkkosivuilta voi ladata maksutta myös oppaan pdf-version.

Lisätietoja:

Toiminnanjohtaja Seppo Sauro, puh. 040 504 2101

Liittojohtaja Mikko Hoikka, puh. 040 186 3503

Asiamies Juha Rekola, puh. 040 512 0036

Toimittaja Ulla Ojala, puh. 040 725 0417

Tiedottaja Hanna-Mari Savolainen, puh. 044 329 0029

Lastensuojelun Keskusliitto on vuonna 1937 perustettu lastensuojelualan kattojärjestö, joka ajaa lapsen etua, vaikuttaa yhdessä jäseniensä kanssa lapsia koskevaan päätöksentekoon ja yhdistää eri tahojen asiantuntemuksen. Liiton jäseninä on 95 järjestöä ja 36 kuntaa tai kuntayhtymää.

Lisätietoja www.lskl.fi